

Poštovani, iz referata kojeg smo upravo čuli razvidan je ratni put Prvog korpusa NOV Hrvatske od njegovog osnivanja do završnih borbi na samom kraju II. sv. rata. Iznesene povijesne činjenice su dojmljive i čine nas ponosnima na sve pripadnike ovog korpusa, čine nas ponosnima na njegov ratni put i na njegov doprinos pobjedi NOV Hrvatske u II. svj. ratu. Sve izneseno izaziva respekt i divljenje prema učinjenom i u nas antifašista ali i u većini ostalih uz osjećaj zahvalnosti za požrtvornost i hrabrost i pijetet za poginule. Ima, međutim, i onih koji uporno unatoč jasnim povijesnim činjenicama antifašističku borbu i antifašizam žele gledati i tumačiti posve neutemeljeno. Zbog toga se i u ovakvim prigodama moramo s odnosom prema antifašizmu.

Danas, kada ovu svečanu akademiju posvećujemo 70. obljetnici osnivanja Prvog korpusa NOV Hrvatske, moramo, sa žaljenjem, opetovano podsjetiti na to da je status antifašizma u Republici Hrvatskoj krajnje zabrinjavajući. Pri tome, ne samo da je nedopustiv odnos prema značajnim događajima iz NOB-e i spomeničkoj baštini nego se to odnosi i na ukupni doprinos Hrvatske pobjedi koju je izvojevala antifašistička koalicija u Drugom svjetskom ratu. Potpuno je neprihvatljiv odnos određenih snaga u našem društvu prema partizanima – antifašistima. Tako je nedavno s jednog oltara izrečeno: „Partizani zločinci koji su rušili crkve i ubijali živu crkvu.“

Partizani su zločinci, izrečeno s crkvenog oltara, ima namjeru da bude dogma. A to znači, to je tako i o tome se ne raspravlja, u to, naprosto, treba vjerovati. To je poruka crkve svim svojim vjernicima i glasi: „Partizani su zločinci.“

A kada je o zločinima riječ, i kada je riječ o onima koji ih čine, dakle zločincima, bilo da su zločini učinjeni tokom rata ili odmah nakon rata, valja dobro znati tko je zapravo zločinac. Pitamo se: jesu li bili zločinci okupatori – oni koji su snagom oružja, što poubijali, što porobili, cijeli naš narod i nametnuli mu svoju volju i svoja pravila. A zatim, svaki neposluh tom teroru kažnjavali drastično – smrću. Pitamo se: jesu li bili zločinci i oni koji su okupatoru bili na usluzi, koji su mu svestrano pomagali, a najčešće puškom i nožem. Odgovor je nama jasan – to su bili zločinci i njihova nedjela su zločini.

Partizani su se, vođeni Komunističkom partijom i Josipom Brozom Titom na njenom čelu, oružjem kojeg su, usput rećeno, imali malo, suprotstavili oružanom teroru okupatora i oružanom teroru njihovih domaćih pomagača. Mora se biti krajnje tendenciozan pa prozvati partizane, a onda i njihov otpor okupatoru i njihovim pomagačima – zločincima.

Mi smo, u Savezu, svjesni da u ratu mogu biti učinjeni zločini i da ih mogu učiniti i oni koji brane svoju zemlju i svoj narod. O tome smo više puta nedvosmisleno iskazali svoj stav. Žao nam je što naši stavovi ne dopiru do svih onih koji bi za njih trebali znati, žao nam je što je to tako, ali zašto je to tako, to je neka druga priča o kojoj neki drugi put. Ono što želim danas reći, mada to i ovaj puta neće doprijeti do svih onih koji bi trebali znati naše stavove, to je da smo mi nedavno, 12. lipnja ove godine, još jednom na sastanku našeg Predsjedništva donijeli određene zaključke od kojih jedan glasi: „Predsjedništvo SABA RH traži od nadležnih državnih organa da pokrenu istraživanje svih zločina za koje se terete Narodnooslobodilačka vojska i poslijeratna vlast i o tome obavijeste hrvatsku javnost.“

Mi, Savez antifašista, nemamo oltar i mi prije svega nemamo dogme, ali mi nismo ni država i mi nemamo sud, mi nemamo niti istražne organe, štoviše mi ne želimo preuzeti njihove uloge i tobože pomagati u njihovim nadležnostima i pod tom maskom izricati osude koje će nužno, sve više i više, imati karakter presude. Pogotovo kada su izrečene kao dogme, kada nema priziva i u njih treba vjerovati bez propitkivanja. Najzad treba se zapitati, zašto je to tako rečeno – „partizani su zločinci“ – i kome to treba.

Treba to onima koji žele potpuno poništiti rezultate naše Narodnooslobodilačke borbe u II svj. ratu i kojima žrtve partizana za slobodu Hrvatske i za hrvatsku državu ne znaće ama baš ništa. I to sve suprotno Izvorišnim osnovama Ustava RH, a taj je propis, da podsjetimo, glavni zakon u RH koji treba poštovati svaki državljanin RH i svaka lojalna institucija u RH.

Uz to, za njih je, za potrebe njihovih tendencija, II svj. rat započeo nakon 1945. godine i pri tom ponekad uzimaju 8. svibanj a ponekad 15. svibanj te godine. Time žele uglavnom zaniijekati, a ponekad i opravdati ono što se događalo prije toga i uporno bez značajne i svestrane znanstvene podloge nabrajaju zločine i etiketiraju zločince.

A to im treba da, suprotno međunarodnim konvencijama i standardima antifašističkog svijeta, umanje ili potpuno ponište značaj pobjede partizana u II svj. ratu, koji su bili dio antifašističke, antihitlerovske koalicije. Dosljedno tome daje se posve drugačiji značaj nacističkom i fašističkom okupaatoru, a uz to ciljano opravdava se njegov domaći pomagač – ustaše i njihova tzv. NDH.

Naravno, za to im je neophodna poruka značaja dogme jer im ne može pomoći objektivna

povijest utvrđena na temeljima znanstvenog i obestrašćenog istraživanja. Njihova nastojanja su kontinuirana, a njihovi projekti su potpomognuti, dobrim dijelom, sredstvima poreznih obveznika pa tako lako oblikuju javno mnijenje. Kao primjer, spomenut ću samo zadnji meni znani slučaj: jedno naše mjesto donijelo odluku da jednu svoju ulicu nazove „Ulica 10. travnja“. Nije navedena godina. Vjerojatno zbog toga da ne bude jako očito. Ovu odluku o ovakvom nazivu ulice donijelo je nadležno tijelo lokalne samouprave na nečiji obrazloženi prijedlog. Valjda taj prijedlog u arhivi još postoji, pa bi dobro bilo znati čiji je to prijedlog i kako glasi obrazloženje. Našim propisima predviđena je kontrola zakonitosti odluka jedinice lokalne samouprave, ali izgleda da svi koji su za kontrolu zaduženi smatraju da ovakva imenovanja naših ulica nisu u suprotnosti niti sa Ustavom RH niti sa njezinim zakonima.

Zbog toga, između ostalog, smo mi u Savezu, borci antifašisti i ljudi antifašističkog svjetonazora, zabrinuti za odnos prema partizanima, tradicijama NOB-e i prema antifašistima uopće.

Savez naših udruga i zajednica udruga antifašista ulaže napore u okviru svojih mogućnosti da se objektivizira NOB-a i njezini rezultati. Međutim, svaki ozbiljniji projekt zahtjeva dostatna sredstva koja nama nedostaju pa su naše mogućnosti svedene u okvir volonterskog rada koji ne osigurava uspjeh iole značajnijeg projekta. Ipak, vjerujemo da će teme iz povijesti NOB-e naći mjesto u programu financiranja iz Proračuna RH.

Istine radi.

A uvjerali smo se neki dan, istina je dostižna kao i pravda. Možda malo spora. Sve ove godine nakon Domovinskog rata znali smo da je naš rat bio obramben i pravedan i ništa tu našu spoznaju nije moglo dovesti u pitanje – pa ipak nedavne oslobađajuće presude našim generalima, a naročito kvalifikacije o karakteru Domovinskog rata u usmenom obrazloženju na Međunarodnom sudu u Haagu znače nam mnogo istine radi i radi pravde.

I borci – partizani u II. svj. ratu i branitelji u Domovinskom ratu dali su i žrtvovali sve što su mogli za nas i za Hrvatsku.

Neka je vječna hvala i slava našim borcima i našim braniteljima.

Ratko Maričić

24. studeni 2012.